

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 11

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 3. mars 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

Soleiðis verður føroyski landbúnaðurin dripin

Danska Molly-kúgvín kostar Føroyum 2 milj. kr. árliga

Milljónir burturoydd- ar í ónyttuvørum

Út- og innflutningsvirlitið fyri 1949 vísir, at vit hava selt fyri umleið 9 milj. kr. og keypt fyri 47 milj. kr. frá Danmark.

Hetta er stórir ójavni, og gevur okkum nógv at hugsa um, tí her eru nógv brek, ið eru beinleiðis samfelagsdreypandi. Tað er ikki smávegis av peningi, ið her verður burturoyddur í ónyttuvørum. Sjálvandi er tað einur orsakur, at peningur soleiðis verður nýttur til lítil og onga nyttu, men veri er við teimum stóru peningagöddum, ið nýttar verða til keyp av tilíkum vörum, ið vit kunnu framleiða nóg mikið av sjálvir. Sum nú er fara milljónir av krónum út av landinum fyri tilíkan vøruinnflutninga, ið forðar føroyski framleiðslu á marknaðin, ja, forðar okkara framleiðslu í tann mun, at teir, ið starvast í landbúnaðinum ikki sleppa av við teirra groði og harvið missa sitt lívi-breyð, landi og fólki til alstóran skaða.

Molly-kúgvín Innflutt varð fyri 1 milj. 840 túsund krónur

Versta domi í so máta er Molly-kúgvín, hesin ræðuligi kleppurin fyri føroyskan landbúnað, ið orsakar at menn ikki sleppa av við mjólk sína og harvið eru noyðdir at minka so nógv um mjólkaframleiðsluna, at teir bert hava nóg mikið til egði brúk.

Tú fert valla inn í ein einasta handil í Føroyum, uttan tú sært krambúðarhyllarnar boygna undir Molly-dósum í rúgvúvís, — og tað kostar landinum í stórum.

Í 1949 var Molly-kúgvín tiggjundi størsti útreiðslupostur í føroyska húsnæðingini.

Innflutt varð fyri 1 miljón 840 krónur.

Slakar tvær milljónir krónur av landinum fyri mjólk, tað er eitt talandi domi um, hvussu nógv okkara ráðandi menn hava hugsað um landbúnaðin. Hvat stórverk kundi ikki verið gjørt um hesar milljónirnar vóru nýttar til keyp av amboðum, framleiðslustudnað o. a.?

Hvar fer okkara egna framleiðsla

Teir, ið fáast við mjólkaframleiðslu, hava so ring arbeiðsskor í nógvum stöðum í Føroyum, at tað ofta er meiri stríð enn vinningur at rkja heta starv til lítar. Nógvir framleiðda tí bert brotspartar av tí, teir veruliga kundu. Prísirnir hava verið lágir í mun til trupulleikarnar, har ið okkara framleiðari má rokna við.

Nógvastáðni eru ovurstórir trupuleikar við flutninginum, tí vitugu

minnast til at nógvar bygdir enn eru so miðaldarliga stillaðar við post- og flutningssamband, at tær einans kunnu avreiða sína framleiðslu tær og triggjar ferðir um vikuna.

Bert hetta ringa postsambandið orsakar, ta tað verða bygdir, har framleiðarnir um summarið missa túsund av litrum av mjólk.

Teir hava ongar hóskaði goymslur ið verja kunnu mjólkina frá spillu — tað ger Molly-kúgvín gott.

Men tað er bert ein partur av mjólkini, ið soleiðis fer oman eftir ánni summarið íggjøgnum.

Eisini tey ótíðarhóskaði flutningsforini eru Molly-kúnni dyggur stuðul. Umboð á teimum mikla mjólk-in ofta standa í nógvar tímar, áðrenn hon kemur fram til stórbygdirnar. Har fara aftur túsundavís av litrum.

Komin á staðið er sjálvandi nóg spilt. Her tørva hóskaði goymslur, og brekið verður fullgjørt við, at solubúðin er so óhøglig, at brúkarin fer í næstu krambúð at keypa Molly-mjólk, heldur enn at leita langar umvegir, og møguliga einki fáa uttan spilta mjólk.

Molly-mjólkinn inn - okk- ara mjólk út

Úrslitið verður, at okkara mjólk verður stoytt á sjógvin, aftaná at hava kostað fólki og landi nógvar arbeiði og nógvan pening.

Tað er ein harmiligi og ikki óvanlig sjón t. d. at síggja Klakksvíkina hvíta av mjólk, ið stoytt er út av vippuni har.

Enn harmiligari er tá at síggja Tjaldrið koma siglandi inn eftir tí hvítu vanni við Molly-mjólk í lastini fyri tiggjútúsundavís av krónum, samstundis sum okkara sjómenn mugu leita til fjarlagdar sjókileiðir fyri at kunna bera tær ovurtugu byrður, ið skulu til fyri at gjalda tað, ið okkara landbúnaður gevur okkara, tí okkara landstýri setur allar hurðar upp bak fyri fremmandum vörum, eisini teimum, ið konkurerar okkara framleiðslu út, aftur at tí tær skapa vinnuløysi teirra, hvors lívi-breyð hetta skuldi verið.

Nú má høvdið kubbast av aðrari kúnni

Nú er eitt at gera. Antin kubbja høvdið av Molly-kúnni ella eisini okkara egna og taka fylgjurnar av tí.

Mjólkaframleiðarnir kunnu ikki longur leggja pening og arbeiðsorku til onga nyttu; antin er at halda heilt uppat, ella eisini leggja rygg til nýggj stór framtek, ið kunnu verða landinum til gagn og frama. Til tess má hitt almenna geva teimum dygdargóðan stuðul, og henda stuðul hava vit um hendur — Molly-pengarnar. Hví ikki heldur lata teir til føroyska framleiðslu, enn til stórboðar á Lollandi, danskar kommissionerar, føroyskar heildsølu menn og keypmenn.

Tá ið menn høvdu funnið uppá nýggjar snildir at flyta enn meira danska mjólk til Havnar, kallaði Dagblaðið tað fyri eitt »heppið bragð«, men vildi tað nú ikki verið margfaldað hepnari, um mjólkainnflutningurin úr Danmark varð steðgaður. Molly-miljónirnar nýttar til føroyska framleiðslu, og harvið komið øllum Føroya fólki og landi til almik-ið gagn.

...men hvat gerst fyri afturhaldinum

Ráðu javnaðarmenn í Føroyum var hesin spurningurin longu loystur.

Í bóklinginum »Arbeið til øll á sjógvi og landi« settu teir uppskot um at umskipa okkara landbúnaða soleiðis, at hann í dag vildi givið nógvar ferðir meiri enn hann ger, orsakað av einari góðari jarðskipan, nýmótans arbeiðstólum, góðum solulíkindum o. s. fr.

Má sam vanligt feldi afturhaldið, fólkafløkkurin og sambandsflokkurin, uppskotini uttan at seta nakað í stað in.

Hin kapitalistiska samfelagsskipanin, ið yvirletur alt til tað privata iniciativ, einstakar spekulantar og útlandskar eyðræningar, hevur í roynd og veru víst seg at vera samfelagsskaðiligt.

Einasta leiðin til vælferð fólksins og landsins er hin socialistiska, ið er einasta leið, ið enn er ávist her á landi, hvors grundsjónarmiðir eru roynd í øðrum londum við teim mest fullkomnu úrslitum. Socialisman vil ikki einins bota í småum og avhjálpa neyðini partvís, men hon vil broyta alt frá grundini, alt samfelagið sum tað er, soleiðis at hvør einasti tættur í samfelagslívinum fær nýggj gróðrarlíkindi og 100 % vissu fyri rættvísa úrtøku av arbeiðinum.

Nú hava teir nóg leingi gingið og leitt hasa dýrabaru Molly-kúnnu millum okkara heimligu neyt.

At teir einki duga at gera við hana gongur sjón fyri søgn.

Einasti vegur er at lata socialistarnar fáa fatir í tjóðrinum — og teir skulu syrgja fyri, at hon verður forsvargis tjóðráð, har hon veruliga hoyrir heima — niðri á Lollandi.

Teir böla

Ætlanin hevur verið, at tingsetan, sum byrjaði á ólavsøku, skuldi enda í dag, men enn eru nógvar mál ikki komin fram á tingborð, men liggja framvegis hjá landsstýrinum, sum tykist at hava góða tíð.

Tær kommunur, sum hava sent umsókn um ymisk mál til landsstýrið síðsta summer ella heyst, eru illa við at frætta, at tingið skal heim, og mál teirra ikki koma til viðgerðar á tingi. Eitt nú sðknarstýrið í Miðvági, sum hevur verið í Havn fleiri dagar fyri at frætta, hvat landsstýrið ætlar at gera við umsókn teirra, um at leingja og bota um káina í Miðvági. Men seinast vit frættu, hevði tað ikki eydnast teimum at fingið fund við landsstýrið. Hetta er lagið.

Fiskasølan fyri á tingið

Sum kunnugt situr eingin fiskimaður í stýrinum fyri Føroya fiskasølu. Suðuroya Fiskimannafelag hevur við skrivi 16 august 1950 skrivað til tingið um at fingið lógir fiskasøluannar broyttar soleiðis, at fiskimenn vera við í stýrinum. Landsstýrið hevur ligið oman á málinum til nú. Mót-mælisflokkarnir hava tí sent niðan-fyrirstandandi skriv til tingið, sum var til 1 viðgerð síðsta hósad, har fólkafløkkurin og sambandsflokkurin segði seg ikki vilja ganga longur enn til at biðja fiskasøluna lova fiskimönnum uppi.

Til Føroya Løgtings, Tórshavn

Undirritaðu Føroya Javnaðarflokkur, Sjálvstýrisflokkurin og Tjóðveldisflokkurin heita hervið á heiðraða Løgting um at avtaka »Føroya Fiskasølu«.

Tað er almanna kunnugt, at Føroya fiskimenn og ein stórir partur av útgerðarmanninum við eru ónógdir við »Føroya Fiskasølu«, soleiðis sum hon er skipað. Hetta vóru vit greiðir yvir, tá henda sola varð stovnað, men uppskot um, at fiskimenn skuldu eiga helmingin í stýri og umboðsmanna-levnd, fekk ongar somdir á tingi tí.

Nú eru 3 ár umliðin, síðan fiskasolan fekk einkarrætt til alla sølu av salt- og klippfiski frá Føroyum, og eru atfinningar mót fiskasøluni vorðnar fleiri og fleiri. Tað tykist eisini, at hesar atfinningar eru væl grundaðar, bæði viðvíkjandi sjálvraluni av fiski, har ið teir menn, sum stýra fiskasøluni, hava verið ógviliga óhepnir, og eisini viðvíkjandi puljuprísnum og avrokningaráhætti.

Tað síðsta, ið frætt er um fiskasølu, er so hættisligt, at undirritaðu flokkar ikki kunnu forsvara yvirfyri almenninginum, at henda fiskasola framvegis verður at sita við einkarrætti uppá sølu av salt- og klippfiski. Tey smáputl, um at »heita á og biðja um«, sum landsstýrið skjýtur uppá, vita vit ikki fora til nakað, tí tað hevur tingið samtykt fyrr uttan úrslit. Vit megu tí krevja, at fiskasolan verður avtøkin og nýggj sola stovnað.

Á tingi, tann 28. februar 1951.

Føroya javnaðarflokkur.

Sjálvstýrisflokkurin.

Tjóðveldisflokkurin.

**Haldið
Socialin**